

Μια όσο γίνεται πληρέστερη εικόνα του πολυσύνθετου και πολυώνυμου πεζογραφικού έργου του Έντγκαρ Άλαν Πόε, του μεγάλου παρεξηγημένου των αμερικανικών γραμμάτων, παρέχει η παρούσα έκδοση. Πεζογραφήματα που εντάσσονται στις ενότητες: **Τρόμος / Φανταστικό / Μυστήριο / Περιπέτεια / Επιστημονική φαντασία / Σάτιρα** καθώς και το διάσημο ποίημα «Το κοράκι» συνθέτουν αυτή την ανθολογία, που συμπληρώνεται με κατατοπιστικές εισαγωγές στα περιεχόμενα έργα και εκτενείς σημειώσεις.

ΤΙ ΕΓΡΑΨΑΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ

Η ποίηση του Έντγκαρ Άλαν Πόε είναι βαθιά και στιλπνή σαν όνειρο, μυστηριακή και τέλεια σαν κρύσταλλο.

ΣΑΡΛ ΜΠΟΝΤΛΕΡ

Ο Πόε είναι ο μόνος συγγραφέας χωρίς ψεγάδι. Ποτέ δεν έκανε λάθος.

ΠΟΛ ΒΑΛΕΡΙ

Αυτό που είναι εκπληκτικό στον Πόε είναι η ρώμη της φαντασίας του, η ακρίβεια της εύγλωττης λεπτομέρειας. Έτσι, επιτυγχάνει ένα αποτέλεσμα παραδόξως αληθοφανές και πειστικό.

ΦΙΟΝΤΟΡ ΝΤΟΣΤΟΓΙΕΦΣΚΙ

Οι ιστορίες μυστηρίου του Έντγκαρ Άλαν Πόε είναι η ρίζα από την οποία βλάστησε μια ολόκληρη λογοτεχνία. Πού ήταν το αστυνομικό μυθιστόρημα πριν ο Πόε τού εμφυσήσει την πνοή της ζωής;

ΑΡΘΟΥΡ ΚΟΝΑΝ ΝΤΟΪΛ

Ο Πόε είναι ένας τυχοδιώκτης, όχι όμως με την κοινότοπη έννοια της λέξης: εξερευνά τις δυνατότητες του πνεύματος, τα μυστήρια της καλλιτεχνικής δημιουργίας, τα απόκρυφα της λευκής σελίδας. Δεν είναι ένας «ζωγράφος της ζωής», αλλά ένας χτίστης, ένας εφευρέτης των μορφών, ένας εξερευνητής των πιο διαφορετικών ειδών.

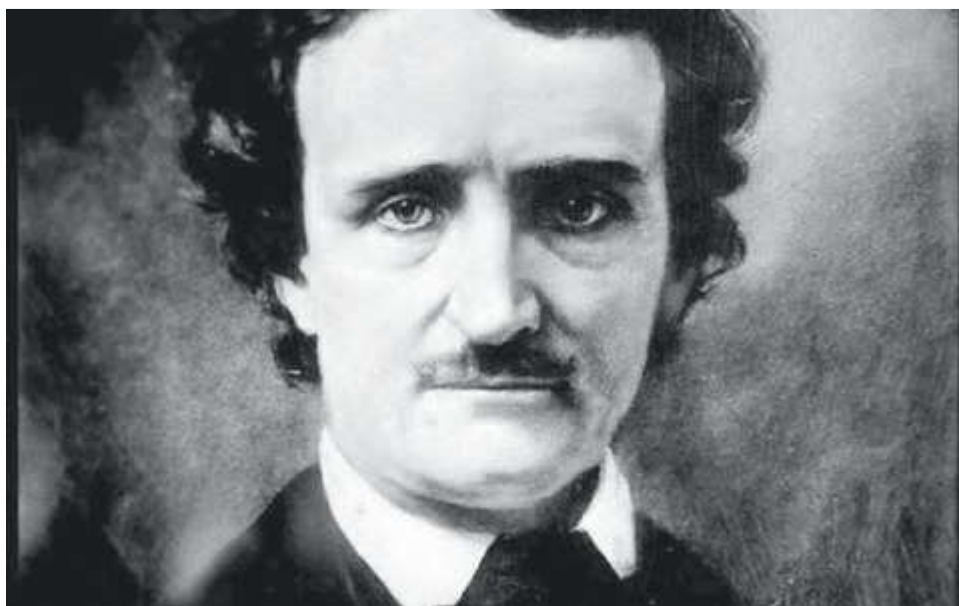
ΤΣΒΕΤΑΝ ΤΟΝΤΟΡΟΦ

<http://www.metaixmio.gr/products/1665-21-.aspx>

Τρόμος, φανταστικό μυστήριο, σάτιρα και περιπέτεια

«Είναι αλήθεια ότι μπορεί να μη βρω ποτέ την ευκαιρία να διοχετεύσω τα γραπτά μου στον κόσμο, όμως δεν θα εγκαταλείψω την προσπάθεια. Την

τελευταία στιγμή θα εσωκλείσω το χειρόγραφο σ' ένα μπουκάλι και θα το πετάξω στη θάλασσα».

Ο σύγχρονος αναγνώστης μένει άναυδος από το πόσο μπροστά, τελικά, υπήρξε ο ποιητής και πεζογράφος Εντγκαρ Αλαν Πόε για τη λογοτεχνία και για την εποχή του

«Είναι αλήθεια ότι μπορεί να μη βρω ποτέ την ευκαιρία να διοχετεύσω τα γραπτά μου στον κόσμο, όμως δεν θα εγκαταλείψω την προσπάθεια. Την τελευταία στιγμή θα εσωκλείσω το χειρόγραφο σ' ένα μπουκάλι και θα το πετάξω στη θάλασσα».

Σαν μπουκάλι στη θάλασσα, έτσι έγραφε, εξάλλου στα «Μέλλοντα ταύτα» και το έλεγε: «Το αν θα λάβεις ποτέ αυτήν την επιστολή έχει μικρή μονάχα σημασία, αφού την έγγραψα αποκλειστικά για δική μου ευχαρίστηση» πριν από δύο αιώνες ο Εντγκαρ Αλαν Πόε, αντιμετωπίζοντας αντίξοες συνθήκες ζωής, χαρακτήρα, εποχής. Δύο αιώνες μετά, σε έναν τόμο που κυκλοφορεί από το «Μεταίχμιο», με εξαιρετική ανθολόγηση, μετάφραση και σημειώσεις Κατερίνας Σχινά, ο σύγχρονος αναγνώστης μένει άναυδος για το πόσο μπροστά, τελικά, υπήρξε ο ποιητής και πεζογράφος Αλαν Πόε για τη λογοτεχνία και για την εποχή του.

Στην ανθολογία, εντασσόμενα στις ενότητες Τρόμος, Φανταστικό, Μυστήριο, Περιπέτεια και Σάτιρα και εμπεριέχοντας και το πανδιάσημό του «Το Κοράκι» με κατατοπιστικές εισηγήσεις ξεδιπλώνεται το τεράστιο εύρος του Αμερικανού ποιητή. Αλλά και οι βάσεις για τα πιο πάνω λογοτεχνικά είδη που εν αγνοία του έβαζε.

Εκδ. «Μεταίχμιο», σελ. 425, € 22.

«Οι άνθρωποι με λένε τρελό, αλλά το ζήτημα παραμένει ακόμη άλυτο: Είναι ή δεν είναι η τρέλα η υπέρτατη ευφυΐα;» αναρωτιόταν μέσα απ' τον ήρωα στη «Λιγεία» του, αποκαλύπτοντας τον πυρήνα της έμπνευσης: «Στα θαμπά τους οράματα συλλαμβάνουν μια φευγαλέα αναλαμπή αιωνιότητας και ξυπνώντας αναριγούν, έχοντας την αίσθηση ότι μόλις βρέθηκαν στα πρόθυρα ενός μεγάλου μυστικού».

Αλλόκοτο έργο

Η ζωή του, φαντάσματα και σπαράγματα στο αλλόκοτο έργο του άφηνε περιθώρια στους συγχρόνους του που δεν τον καταλάβαιναν, όπως ο Χένρι Τζέιμς να δηλώνουν: «Οποιος τον πάρει στα σοβαρά δείχνει ότι δεν είναι ο ίδιος σοβαρός». Στις «21 ιστορίες και Το κοράκι» εντούτοις ο αναγνώστης αντιλαμβάνεται τον «σωσία» του Ντοστογιέφσκι και του Μπόρχες στον δικό του «Γουίλιαμ Γουίλσον», τη «Λιγεία» του Λαμπεντούζα στη «Λιγεία» του, τον εγκλεισμό του Κάφκα στο «Προσωπείο του κόκκινου θανάτου». Στο «Κλεμμένο γράμμα» του, την ψυχανάλυση, τον συμβολισμό και τον υπερρεαλισμό στη «Βεατρίκη», την «Ελεονόρα» και την «Πτώση του Ασερ».

Η ζωή του, ταυτόσημη με το έργο του, «Εγώ, ζώντας μέσα στον εαυτό μου, εθισμένος, ψυχή και σώμα, στον πιο έντονο και οδυνηρό διαλογισμό», έβλεπε αλλιώς την ίδια πραγματικότητα απ' οποιοσδήποτε άλλον. Στην Ευρώπη, «ευτυχώς που υπήρξε ένας Μποντλέρ που τον ανακάλυψε», τον «μόνο συγγραφέα - όπως έλεγε ο Πολ Βαλερί- χωρίς κανένα ψεγάδι». «Δεν είναι ένας ζωγράφος της ζωής, αλλά ένας χίστης, ένας εφευρέτης των μορφών, ένας εξερευνητής των πιο διαφορετικών ειδών» όπως έγραφε ο Τοντορόφ, έτσι που να αναρωτιέται ο Αρθουρ Κόναν Ντόιλ «πού θα ήταν το αστυνομικό μυθιστόρημα πριν ο Πόε του εμφυσήσει την πνοή της ζωής;» Με πρωτοστατούντα, βέβαια, τον σύγχρονό του Μποντλέρ που επέμενε «Η ποίηση του Εντγκαρ Αλαν Πόε είναι βαθιά και στιλπνή σαν όνειρο, μυστηριακή και τέλεια σαν κρύσταλλο», επιμένοντας πως είναι περισσότερο Γάλλος απ' όσο θα έπρεπε για τα αμερικάνικα γράμματα. Ολο το αλλόκοτο μεγαλείο του Πόε σε ένα βιβλίο: «21 ιστορίες και Το κοράκι», που επιμένει διακόσια χρόνια πριν ότι «για τον Θεό τα πάντα είναι τώρα».

Ο Εντγκαρ Αλαν Πόε γεννήθηκε το 1809 στη Βοστώνη από γονείς πλανόδιους ηθοποιούς. Ορφάνευε και από τους δύο νήπιο ακόμη, και την κηδεμονία του ανέλαβε ο εύπορος έμπορος από το Ρίτσμοντ Τζον Αλαν, στον οποίο ο συγγραφέας οφείλει το μεσαίο του όνομα.

Η ποίηση τον σαγήνευσε από τα πρώτα παιδικά του χρόνια. Από το 1815 έως το 1820 έζησε στην Αγγλία, όπου και τελείωσε το σχολείο. Επιστρέφοντας στην Αμερική παρακολούθησε για λίγο μαθήματα στο Πανεπιστήμιο της Βιρτζίνιας, αλλά σύντομα το εγκατέλειψε. Υπηρέτησε στον αμερικανικό στρατό, συνεργάστηκε με πολλά λογοτεχνικά περιοδικά και εφημερίδες ως ρεπόρτερ και δημοσίευσε την πρώτη του συλλογή αφηγημάτων το 1840.

Εγραψε δοκίμια ποιητικής («Ποιητική αρχή και Φιλοσοφία της σύνθεσης») και πολλά λυρικά ποιήματα. Κατεξοχήν συγγραφέας του «αλλόκοτου», παραδομένος στη σαγήνη του αφανισμού, έζησε όπως έγραψε: οριακά. Συνδέθηκε με γυναίκες που ακροβατούσαν στο κατώφλι του θανάτου· η πρώτη, η νεαρή εξαδέλφη του Βιρτζίνια Κλιμ, την οποία και παντρεύτηκε, φυματική· η δεύτερη, η ποιήτρια και πνευματίστρια Σάρα Ελεν Γουίτμαν επίσης· η τρίτη καρδιακή και νευρωτική. Αφέθηκε σε καταχρήσεις - πρώτα στα τυχερά παιχνίδια και ύστερα στο ποτό.

Ερωτοτροπώντας συνεχώς με την κατάθλιψη και την τρέλα, προσπάθησε να αυτοκτονήσει το 1848 και, έναν χρόνο αργότερα, στις 7 Οκτωβρίου, πέθανε μέσα σ' έναν παροξυσμό αλκοολικού παραληρήματος.

ΚΡΙΤΙΚΗ: ΕΛΕΝΗ ΓΚΙΚΑ

<http://www.ethnos.gr/article.asp?catid=12212&subid=2&pubid=63015155>